

ДО

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

На вниманието на: Силвия Христова – общински съветник, Ботьо Ботев – общински съветник, Иван Таков – общински съветник, Владислав Панев – общински съветник, Борислав Иванов – общински съветник, Борис Бонев – общински съветник

ДО

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

На вниманието на: Дончо Барбалов – зам.-кмет на Столична община

СТАНОВИЩЕ

от **Фондация за достъп до права – ФАР**, ЕИК 176553638, със седалище и адрес на управление: гр. София 1582, бул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 130, ет. 2, офис 9, представлявана от адв. Валерия Иларева – председател на Управителния съвет, е-поща за кореспонденция: valeria.ilareva@farbg.eu

Относно: Обществени консултации по Доклад с рег. № СОА20-ВК66-10786/14.12.2020 г. относно приемане на Наредба за управление на общинските жилища на Столична община

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Представяме настоящето Становище по проекта на нова Наредба за управление на общинските жилища на Столична община, предмет на Обществени консултации по Доклад с рег. № СОА20-ВК66-10786/14.12.2020 г., което молим да имате предвид при последващите обсъждания при второто гласуване.

Становището се отнася на първо място до чл. 21, ал. 1, т. 1 от Проекта на НУОЖСО, който изисква за лицата и семействата (домакинствата), кандидатстващи за установяване на жилищната им нужда, в общия случай поне един член от семейството (домакинството) да е с постоянен и настоящ адрес на територията на Столична община повече от 10 години без прекъсване. Подобни изисквания за уседналост се залегнали още в чл. 29, т. 1 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от Проекта на НУОЖСО. Критерият „уседналост“ е от значение и за класирането на картотекираните лица и семейства (домакинствата) с установена жилищната нужда съгласно методиката по Приложение № 5 към чл. 32, ал. 2 от Проекта на НУОЖСО, което определя и приоритета за настаняване в общински жилища (вж. член 37, ал. 1 във връзка с чл. 36, ал. 1 от Проекта на НУОЖСО).

Считаме, че въвеждането на подобни изисквания и критерии за „уседналост“ е незаконосъобразно и нецелесъобразно по следните причини:

1/ Поставянето на изискване за наличието на постоянен и настоящ адрес на територията на Столична община като условие за допустимост за настаняване в общински жилища няма правно-логическа или каквато и да е друга връзка с наличието на жилищна нужда. Същото противоречи на идеята за оказване на подкрепа на лица от целевите групи по чл. 8, т. 1 и т. 2 от Проекта на НУОЖСО. Съгласно действащата правна уредба, достъпът до собствено или наето жилище е предпоставка за извършване на регистрация на лицата по постоянен и настоящ адрес (вж. чл. 92, ал. 2 Закона за гражданската регистрация). Следователно, доброто имуществено положение на лицата (собственици или наематели) обуславя възможността им да получат постоянен и настоящ адрес на територията на Столична община и да покрият изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 от Проекта на НУОЖСО. Обратното, за лицата и семействата (домакинствата) в риск от бедност и социално изключване, както и лицата от 18 до 30-годишна възраст, напускащи специализирани институции или институции, предоставящи социални услуги от резидентен тип на територията на Столична община, в мнозинството от случаите е налице едновременно бедност и жилищна нужда (поради липсата на достъп до собствено или наето жилище), но и правна невъзможност за регистрация по настоящ и постоянен адрес. Например, такъв е случаят с лицата, получили международна закрила, които след приключване на производството по реда на ЗУБ са принудени да напуснат транзитен, регистрационно-приемателен център или на друго място за подслон, осигурено от ДАБ. Обичайно тези лица

срещат сериозни проблеми при социалната и икономическата си интеграция, които до голяма степен могат да бъдат разрешени, ако се вземат подходящи мерки за жилищно настаняване. Предложената редакция на чл. 21, ал. 1, т. 1 и други от Проекта на НУОЖСО по никакъв начин не допринася за решаването на посочения остър социален проблем и за предотвратяване на риска от бездомност.

2/ Дори да се приеме, че настаняването в общинско жилище може и следва да се обвърже с изискването за наличие на постоянен и настоящ адрес на територията на Столична община, въвеждането на определен минимален срок за уседналост е незаконосъобразно. Съгласно чл. 11, ал. 1 ЗОС „имоти и вещи - общинска собственост, се управляват в интерес на населението в общината съобразно разпоредбите на закона и с грижата на добър стопанин.“. Населението на общината се състои от всички граждани, които имат постоянен адрес на нейната територията (чл. 13 ЗМСМА). Следователно, наличието на постоянен и настоящ адрес е достатъчно за причисляване на лицето към населението на общината, като законът не допуска каквито и да е привилегии, основани на продължителността на адресната регистрация. По тази причина достъпа до правото на настаняване в общинско жилище не може да се ограничи по начина, залегнал в чл. 21, ал. 1, т. 1 и други от Проекта на НУОЖСО.

3/ Разпоредбите на чл. 21, ал. 1, т. 1, чл. 29, т. 1 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от Проекта на НУОЖСО не са съобразени с императивни разпоредби на ЗОС (нормативен акт от по-висок ранг – вж. член 15, ал. 1 и ал. 3 ЗНА). Изискването за уседналост не се съдържа в разпоредбата на чл. 43 ЗОС, която предвижда в общински жилища за отдаване под наем да се настаняват лица с жилищни нужди, без поставянето на допълнителни условия. Посоченото изискване не се съдържа и в разпоредбата на чл. 45 ЗОС, регулираща достъпа до резервни жилища. С въвеждането на изискването за уседналост в Проекта на НУОЖСО се допуска „дописването на ЗОС“ чрез стесняване на обхвата на кандидатите за настаняване, което не е направено със закона. Проектът на НУОЖСО нарушава ЗНА, защото е „недопустимо обществени отношения, изчерпателно уредени със закон, да се дописват, стесняват или разширяват с подзаконов нормативен акт“ (вж. Решение № 2817 от 24.04.2019 г. на АдмС - София по адм. д. № 716/2019 година – влязло в сила).

4/ С Решение № 2817 от 24.04.2019 г. на АдмС - София по адм. д. № 716/2019 година (влязло в сила) се отменя в чл. 5, ал. 2, т. 1 от действащата към момента Наредба за реда и

условията за управление и разпореждане с общински жилища на територията на Столична община относно допустимостта на кандидатите за настаняване под наем в общински жилища; отменената разпоредба гласи:

„Член 5 .. (2) Кандидатите по ал. 1 трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. поне един член от семейството (домакинството) е български гражданин с адресна регистрация и постоянен адрес на територията на Столична община повече от десет години без прекъсване...“

Цитираната разпоредба е отменена от съда в цялост т.е, не само по отношение на изискването за наличие на българско гражданство. Въвеждането на изискване за уседналост в проекта на НУОЖСО е нищожно на основание чл. 177, ал. 2 АПК като извършено в противоречие с влязло в сила решение на съда (вж. например Решение № 4226 от 26.03.2013 г. на ВАС по адм. д. № 9494/2012 и Решение № 1065 от 23.01.2013 г. на ВАС по адм. д. № 6865/2012 г., II о относно нищожността на административен акт, повтарящ по съдържание отменения).

5/ Конкретно по отношение на лицата, получили международна закрила по реда на ЗУБ, считаме, че въведените в Проекта на НУОЖСО изисквания за уседналост покриват белезите на непозволена от закона непряка дискриминация по смисъла чл. 4, ал. 3 от Закона за защита от дискриминация. Коментираното изискване за наличието на постоянен и настоящ адрес на територията на Столична община повече от 10 години без прекъсване е привидно неутрално, но и обективно неизпълнимо от тези лица, които са в началото на своята социална и икономическа интеграция в Република България. В мнозинството от случаите при тях се установява едновременно бедност и риск от бездомност. Равното им третиране в съответствие с чл. 20 ЗУБ изисква разпознаването на специфичната им уязвимост и създаването на специален правен режим, при който достъпът до настаняване в общинско жилище за тази група лица не зависи от изискването за уседналост.

6/ Трябва да се отбележи още, че съгласно чл. 14, ал. 1, т. 1 от Наредба за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумението за интеграция на чужденците с предоставено убежище или международна закрила кметът на общината следва да оказва съдействие относно жилищното настаняване на чужденеца и членовете на неговото семейство. Разпоредбите на чл. 21, ал. 1, т. 1, чл. 29, т. 1 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от

Проекта на НУОЖСО практически правят невъзможно реализирането на посочената цел. Недопустимо е действащата нормативна уредба да възлага върху общинските власти отговорност за съдействие в процес на интеграция на лицата, получили международна закрила по реда на ЗУБ, а общинска наредба (в случая - проект на НУОЖСО) да ограничава непропорционално достъпа им до жилищно настаняване в общински жилища.

Предлагаме обсъдените по-горе чл. 21, ал. 1, т. 1, чл. 29, т. 1 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от Проекта на НУОЖСО, заедно с Приложение № 5 към чл. 32, ал. 2 от Проекта на НУОЖСО, да бъдат прецизирани в светлината на направените по-горе коментари. Надяваме се при финализирането на Проекта на НУОЖСО да се вземат под внимание изводите и препоръките за управление на жилищния фонд на Столична община, съдържащи се в доклада „Общинските жилищни политики: ключов фактор за успешна интеграция на местно ниво“ (София, 2020), финансиран от Представителството на Върховния комисариат на ООН за бежанците в България, достъпен на интернет страницата на ВКБООН.

С уважение,

Адв. Валерия Иларева – Председател на УС на ФАР